

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 24. juna 2013.god.
Br. ref.: RK429/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 109/12

Podnosilac

Kumrije Maloku i drugi

Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda rev. br. 466/2009, od 07. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci

1. Podnosioci su Kumrije Maloku i Aida, Edina, Idriz, Remzije, Muhamet, Shaip, Ajete i Myrvete Maloku, zastupljeni od strane advokata Vahide Braha.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda Kosovo, rev.br. 466/2009, od 07. juna 2012. god., koja im je dostavljena 02. avgusta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva navode da je ta presuda, kojom je odbijena njihova revizija protiv odluke Okružnog suda u Prištini (AC.br. 281/2008, od 23. juna 2009. god.), prekršila njihova prava garantovana Ustavom, odnosno član 31. Ustava i član 6.1. Evropske Konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 47, 48. i 49. Zakona (br. 03/L-121) o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 28, 29. i 30. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 01. novembra 2012. god., podnosioci su podneli zahtev Sudu.
6. Dana 14. decembra 2012. god., Ustavni sud je obavestio podnosioce, Vrhovni sud i Opštinski sud u Prištini u vezi sa registracijom zahteva.
7. Dana 06. decembra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.
8. Dana 12. februara 2013. god., Ustavni sud je tražio od podnosilaca da obaveste Sud o datumu kada im je presuda Vrhovnog suda, rev.br. 466/2009, dostavljena.
9. Dana 20. februara 2013. god., podnosioci zahteva su obavestili Sud da je presuda Vrhovnog suda, rev.br. 466/2009, od 07. juna 2012. god., njima dostavljena 02. avgusta 2012. god.
10. Dana 13. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 29. avgusta 2001. god., oko 18:20 časova uveče, Hakif Hoti, njegov zet Dalip Maloku i prijatelj Islam Musliu, su se vraćali u Prištinu iz šetnje po parku Grmija. Dok su prolazili pored otvorenog bazena 'Grmija', navodi se da je Dalip Maloku izrazio interes da bliže pogleda bazen.
12. U to doba dana, bazen je bio zatvoren. Bazen je ograđen zatvorenom ogradom, koja se obezbeđuje od strane osoblja "Balkan International Security DOO". Dalip Maloku je prepoznao jednog od radnika obezbeđenja i zatražio je od njega da mu dopusti da pride bazenu, navodno "samo da ga pogleda". Stražar je dozvolio Dalipu Malokuu i njegovim pratiocima da uđu.
13. Pritom je, bez odobrenja, Dalip Maloku skinuo odeću, ušao u vodu i počeo da pliva. Nakon što je otplivao izvesno rastojanje, Dalip Maloku je navodno podigao ruku i pozvao u pomoć. Niko od njegovih pratilaca, a ni stražari Balkan International Security očigledno nisu znali da plivaju. Niko nije ušao u vodu da pomogne Dalipu Malokuu.
14. Kosovska policija i KFOR su obavešteni i stigli su na lice mesta. Oko 19:45 časova, ronilac je uspeo da izvuče telo Dalipa Malokua sa dna bazena. Dana 30. avgusta 2001. god., autopsijom je utvrđeno da je uzrok smrti Dalipa Malokua davljenje u bazenu.
15. Dalip Maloku je za sobom ostavio svoju ženu, Kumrije Hoti-Maloku i njihovo dvoje maloletne dece, Aida i Edina Malokua. Dalip je bio sin Idriza i Remzije Maloku, kao i brat Muhameta, Shaipa, Ajete i Myrvete Maloku. Ovih devet lica su podnosioci ovog zahteva. Svi podnosioci zahteva su zavisili od prihoda preminulog Dalipa Malokua.
16. Dana 28. januara 2003. god., podnosioci su podneli zahtev za materijalnu i nematerijalnu štetu Opštinskom sudu u Prištini na osnovu Zakona o obligacionim odnosima (ZOO). Tuženi su u tužbenom zahtevu bili Odeljenje za sport marketing opštine Prištine i Balkan International Security DOO. Tuženo Odeljenje za sport marketing je kasnije identifikovano u sudskim presudama kao opštinsko javno preduzeće za sport marketing. Ovo opštinsko javno preduzeće je odgovorni organ bazena Grmije i legalno je sklopila ugovor sa Balkan International da osigura bezbednost objekta. Podnosioci zahteva su naveli da je tužena bila obavezna da osigura bezbednosti bazena i njihov nemar je izazvao smrt Dalipa Malokua.
17. Dana 27. septembra 2005. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu (C.br. 67/03). Opštinski sud je našao da je tužena "Opštinsko javno preduzeće za sport marketing" objektivno bila odgovorna za 'opasan objekat', tj. za bazen, u smislu člana 173. ZOO. Prilikom dodele nadoknade, Sud je uzeo u obzir postupke pokojnog za ulazak u vodu bez dozvole, što je Sud okarakterisao kao 'prevaru'. Sud je naredio tuženoj 'Opštinskom javnom preduzeću za sport marketing' da plati 600 EVRA za troškove sahrane, kao i 541 EVRA nadoknade za sudske troškove. Zatim, Sud je dodelio nadoknadu za nematerijalnu štetu od 5.000 EVRA za duševni bol njegove žene, njegove dvoje maloletne dece, kao i

majke pokojnog. Sud je odbio dalje zahteve za više iznose, kao i zahtev za naknadu štete za ostale podnosiocce. Izgleda da su podnosioci odustali od tužbe protiv drugog tuženog 'Balkan International Security'.

18. Podnosioci zahteva su uložili žalbu Okružnom sudu u Prištini, tražeći odobrenje punog iznosa iz prvobitnog zahteva i odobravanje zahteva dodatnim podnosiocima. Tužena 'Opštinsko javno preduzeće za sport marketing' je isto tako uložila žalbu, zahtevajući da se svi zahtevi podnosilaca odbiju kao neosnovani ili da se predmet vrati Opštinskom sudu na ponovno odlučivanje. Ove žalbe su zajedno razmotrene od strane Okružnog suda.
19. Dana 06. juna 2006. god., Okružni sud u Prištini je poništio (odluka Ac.br. 41/2006) presudu Opštinskog suda i vratio je slučaj na ponovno suđenje. Okružni sud je našao da presuda suda prvog stepena nije bila dovoljno jasna i nije imala adekvatno obrazloženje da opravda svoje zaključke. Okružni sud je isto tako našao da je presuda prvog stepena kontradiktorna kako u svojoj oceni visine zahteva koji treba da se dodeli, broju zahteva, tako i u utvrđivanju odgovornosti tužene. Opštinskom sudu je naređeno da oceni sve dokaze koji su podneti od strane stranaka i da:

"[...] izvršiće se ispravno utvrđivanje činjeničnog stanja što se tiče ocene odgovornosti tužene strane za izazivanje štete i u skladu sa utvrđivanjem i ocenjivanjem svih kriterijuma kao i ispravnom primenom materijalnih odredaba [da] presudi u vezi sa tužbenim zahtevom tužilaca".

20. Dana 29. maja 2007. god., Opštinski sud u Prištini (odluka C.br. 1191/06) je doneo presudu na ponovljenom suđenju. Opštinski sud je našao da je tužena 'Opštinsko javno preduzeće za sport marketing' objektivno odgovorno kao držalac 'opasnog objekta' u smislu člana 173. ZOO. Samim tim, Sud je naredio tuženoj kompaniji da plati 900 EVRA za troškove sahrane, kao i 793 EVRA za troškove postupka. Sud je povećao nadoknadu za nematerijalnu štetu podnosiocima na 13,000 EVRA, uključujući nadoknadu za prethodno izuzete podnosiocce. Opštinski sud je odbio kao neosnovane argumente tužene da je isključi od odgovornosti.
21. Kako podnosioci zahteva, tako i tužena Opštinska javna kompanija za sport marketing su uložili žalbu protiv ove odluke Okružnom sudu Prištine. Podnosioci zahteva su tražili da Apelacioni sud poveća dodelu nadoknade u iznosu koji je naveden u njihovom zahtevu ili da se presuda Opštinskog suda poništi i da se vrati na ponovno suđenje. Tužena je tražila da Apelacioni sud zaključi da je zahtev za nadoknadu neosnovan ili da se presuda Opštinskog suda poništi i da se vrati na ponovno suđenje.
22. Dana 23. juna 2009. god., Okružni sud u Prištini je doneo presudu (odluka Ac.br. 281/2008). Okružni sud je obio žalbu podnosilaca i proglasio presudu za dodelu nadoknade kao neosnovanu. Okružni sud je odobrio žalbu tužene Opštinskog javnog preduzeća za sport marketing kao osnovanu i preinačio je presudu Opštinskog suda. Okružni sud je našao da je uzrok smrti pokojnog

Dalipa Malokua rezultat njegovih postupaka i stoga, tužena nije bila 'objektivno odgovorna' da pruži nadoknadu za štetu nastalu njegovom smrću.

23. Podnosioci su podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu. Podnosioci su tražili da Vrhovni sud zaključi da je Okružni sud počinio grešku u primeni materijalnog prava.
24. Dana 07. juna 2012. god., Vrhovni sud je (rev. br. 466/2009) odbio reviziju kao neosnovanu. Vrhovni sud je našao da je Apelacioni sud pravilno primenio materijalno pravo, s obzirom da je smrt pokojnika u potpunosti izazvana njegovim sopstvenim postupcima. Vrhovni sud je našao da podnosioci zahteva nisu uspeli da dokažu da se smrt pripisuje nekoj grešci tužene Opštinskom javnom preduzeću za sport marketing. Osim toga, Vrhovni sud je našao da u skladu sa članom 177. (1) i (2) ZOO, vlasnik 'opasnog objekta' se oslobađa odgovornosti ako dokaže da je šteta nastala od spoljnog uzroka na 'predmet', u ovom slučaju zbog postupka pokojnika.

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosilaca

25. Podnosioci zahteva navode da su Okružni sud u drugoj žalbi i Vrhovni sud u reviziji izvršili kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i člana 6. stav 1, Evropske Konvencije o ljudskim pravima.
26. Podnosioci zahteva navode da, nalazeći da je smrt Dalipa Malokua bila isključivo posledica njegovih postupaka, gde odgovorni organi bazena Grmija nisu ništa uradili da ga spase, kada je postalo jasno da je on bio u nevolji, da su sudovi pogrešno zaključali da podnosioci zahteva nisu imali pravo na nadoknadu za štetu koju su oni pretrpeli. Podnosioci zahteva smatraju da odgovornost organa bazena je bila posledica dopuštanja ulaska pokojnika u zonu bazena, svesno kršeći svoje sigurnosne protokole.
27. Podnosioci zahteva navode da su sudovi tumačili pitanje odgovornosti kao da se radi o uspostavljanju krivične odgovornosti za smrt, a njihovi navodi su se samo ticali utvrđivanja objektivne odgovornosti u građanskom slučaju smrti prouzrokovane opasnim objektom.
28. Kao posledica sudskih tumačenja, podnosioci zahteva navode da građansko veće koje je sudilo njihov slučaj nije bilo nezavisno i nepristrasno. Podnosioci zahteva navode da imaju pravo na nadoknadu za smrt njihovog člana porodice.
29. Podnosioci zahtevaju od Ustavnog suda da izvrši preciznu ocenu odgovornosti Opštinskog javnog preduzeća za sport marketing i da eliminiše kršenja materijalnog prava koja su navodno počinili Okružni i Vrhovni sud. Podnosioci zahtevaju priznavanje njihovih prava za nadoknadu za svoje duševne boli.

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo proverava da li su podnosioci zahteva ispunili uslove za prihvatljivost koji su predviđeni Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku o radu.

31. Sud se poziva na član 113. (1. i 7) Ustava koji utvrđuje da:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podniele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im

garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

32. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji predviđa da:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

33. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36. (2) Poslovnika o radu koji predviđa da:

“Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...], ili

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,

[...], ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;”

34. U vezi sa ovim, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost da na osnovu Ustava postupa kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga drugih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi Avdyli protiv Vrhovnog suda Kosova, KI 13/09, 18. jun 2010. god.; vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava 1999-1).
35. U stvari, Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li su postupci u celini gledano, bili vođeni na takav način da su podnosioci zahteva dobili pravično suđenje. (vidi, *inter alia*, Evropska komisija za ljudska prava, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, 10. juli 1991. god.).
36. U ovom slučaju, podnosiocima je pruženo dovoljno mogućnosti da predstave svoj slučaj i da ospore tumačenje zakona koji smatraju netačnim pred Okružnim i Vrhovnim sudom. Pošto je razmotrio sve građanske postupke u celini, Ustavni sud nije našao da su relevantni postupci bili na neki način nepravedni ili

proizvoljni. (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP zahtev br. 17064/06, 30. jun 2009. god.).

37. Stoga, Sud smatra da nema dokaza da su redovni sudovi koji su razmatrali ovaj slučaj bili nepristrasni ili da su postupci na bilo koji način bili nepravilni. Sama činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja, ne može da pokrene osnovani navod o kršenju člana 31. Ustava (vidi Memetović protiv Vrhovnog suda Kosova, KI 50/10, 21. mart 2011. god.; vidi *mutatis mutandis* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, ESLJP zahtev br. 5503/02, 26. jul 2005. god.).
38. Stoga, Ustavni sud smatra da navodi podnosilaca nisu potkrepljeni i moraju biti odbijeni kao očigledno neosnovani.
39. Prema tome, iz gorenavedenih razloga zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA,

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 46. Zakona, i pravilom 36. 2. (b) Poslovnika o radu, dana 24. juna. 2013.god., jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.(4) Zakona;
- IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

